

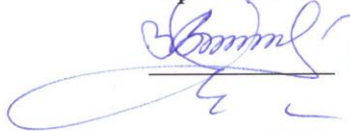
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Економічний факультет
Кафедра глобальної економіки**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
28 серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри глобальної
економіки

Протокол № 1 від 20 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
Наталія ВДОВЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародна економіка»

Олена КІРЕЙЦЕВА

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка»
денної форми навчання

КИЇВ - 2024

Програма комплексного кваліфікаційного атестайного екзамену для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка» денної форми навчання.

Розробники: Діброва А. Д., д.е.н., професор; Кірейцева О. В., к.е.н., доцент.

Рецензенти:

УШЕНКО Н. В., д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Б. Грінченка.

СТОЛЯРЧУК Я. М. д.е.н., професор, завілувач кафедри міжнародної економіки Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана.

Програма затверджена на засіданні кафедри глобальної економіки
Протокол № 1 від 20 серпня 2024 р.

Схвалено вченою радою економічного факультету
Протокол № 2 від 28 серпня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Зміст комплексного атестаційного екзамену	6
Оцінювання комплексного атестаційного екзамену	7
Змістовна програма комплексного атестаційного екзамену:	
1. Аналіз ринків	9
2. Бізнес планування	10
3. Економіка зарубіжних країн	11
4. Економіка підприємства	12
5. Економічний аналіз	14
6. Економікс	15
7. Економічні ризики	17
8. Міжнародна економіка	18
9. Міжнародна економічна діяльність України	21
10. Міжнародна торгівля та логістика	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	24

ВСТУП

Комплексний атестацій екзамен є заключним етапом оцінювання знань, умінь і компетентностей студентів, здобутих у процесі навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка». Він спрямований на визначення рівня готовності випускників до професійної діяльності в умовах глобалізованої економіки та їхньої здатності застосовувати набуті знання у реальних економічних умовах. Метою комплексного кваліфікаційного екзамену є перевірка глибини теоретичної підготовки студентів, їхніх аналітичних здібностей, навичок застосування економічних інструментів та здатності до комплексного розв'язання практичних завдань у сфері міжнародної економіки.

Програма комплексного атестаційного екзамену складена з врахуванням вимог навчального плану для знайомлення студентів з методикою підготовки до іспиту, висвітлює питання основних курсів, які виносяться на іспит. Основні завдання кваліфікаційного екзамену включають:

- Аналіз та застосування фундаментальних економічних теорій – розуміння механізмів функціонування економічних систем, їхнього розвитку та взаємозв'язку на макро- і мікрорівнях.
- Оцінку ефективності діяльності підприємств та їхнього середовища – виявлення внутрішніх і зовнішніх факторів впливу на підприємства, розрахунок ключових економічних показників.
- Дослідження процесів міжнародної економічної діяльності – аналіз зовнішньоекономічної політики України, міжнародної торгівлі, логістичних процесів і структури світових ринків.
- Визначення та оцінку економічних ризиків – виявлення та оцінювання ризиків у міжнародній економічній діяльності, застосування методів мінімізації ризиків.

- Практичне застосування методів економічного аналізу – проведення досліджень, обробка статистичних даних, інтерпретація отриманих результатів для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.
- Розвиток навичок бізнес-планування – формування стратегій розвитку підприємств, складання бізнес-планів із врахуванням міжнародних тенденцій та особливостей ринків.

Комплексний екзамен охоплює питання з таких навчальних дисциплін:

1. Економікс – базові концепції мікро- та макроекономіки, ринкові механізми, взаємодія економічних агентів.
2. Економіка підприємства – особливості управління підприємствами, оцінка фінансово-економічного стану, виробничі та маркетингові стратегії.
3. Міжнародна економіка – аналіз глобальної економічної системи, міжнародних економічних відносин, інтеграційних процесів.
4. Економічний аналіз – методи оцінки ефективності діяльності підприємств, інструменти економічного прогнозування та оцінки фінансових показників.
5. Економічні ризики – види економічних ризиків, методи їхнього оцінювання та мінімізації, страхування ризиків.
6. Міжнародна економічна діяльність України – особливості зовнішньоекономічної політики України, міжнародних економічних зв'язків, участі в глобальних організаціях.
7. Економіка зарубіжних країн – особливості економічних систем різних країн, моделі розвитку національних економік.
8. Аналіз ринків – методи дослідження ринкової кон'юнктури, конкурентного середовища, ціноутворення.
9. Міжнародна торгівля та логістика – теорії міжнародної торгівлі, торговельна політика, глобальні логістичні системи, управління поставками.
10. Бізнес-планування – методологія розробки бізнес-планів, фінансове моделювання, оцінка інвестиційної привабливості проєктів.

ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка» передбачає виконання кваліфікаційних завдань, є формою кваліфікаційних випробувань, яка дозволяє об'єктивно і надійно визначити рівень освітньої і професійної підготовки випускників НУБіП України за освітнім ступенем «Бакалавр».

Атестаційний екзамен здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти складається з трьох етапів:

1-й етап – надання відповідей по теоретичних завданнях з навчальних дисциплін, які включені в програму атестаційного екзамену;

2-й етап – тестова перевірка знань, що формують уміння та навички, зазначені у освітньо-професійній програмі «Міжнародна економіка»;

3-й етап – письмове розв'язання 2-х ситуаційних задач з навчальних дисциплін, зазначених в програмі атестаційного екзамену.

Результати складання екзамену є важливим критерієм оцінки готовності студентів до подальшої професійної діяльності у сфері міжнародної економіки та їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Успішне складання екзамену також відкриває можливість для продовження навчання на магістерських програмах економічного спрямування.

ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Комплексний атестаційний екзаме́н дозволяє оцінити рівень сформованих у студентів професійних компетентностей, здатність критично мислити, аналізувати економічні процеси, розробляти ефективні стратегії для бізнесу та державного управління.

Максимальна оцінка за атестаційний екзаме́н — 100 балів.

Кожен екзаменаційний білет міститиме:

- 2 відкриті питання (максимум 10 балів за кожне);
- 50 тестових питань (1 правильне питання - 1 бал);
- 2 задачі (максимум 15 балів за кожну).

Оцінювання результатів складання атестаційного екзамену здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

1. За національною шкалою (4-бальною) шкалою:

- відмінно;
- добре;
- задовільно;
- незадовільно.

2. За 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками;
- 74-89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
- 60-73 бали – задовільно – чітко, але зі значними недоліками;
- менше 60 балів – незадовільно.

Виконання всіх завдань атестаційного екзамену для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є обов'язковим. Незадовільний результат хоча б з одного із завдань тягне за собою виставлення незадовільної оцінки за іспит у цілому. Оцінювання здійснюється окремо для кожного завдання, а

підсумкова оцінка визначається як середнє значення позитивних оцінок, виставлених членами екзаменаційної комісії за всі види екзаменаційних завдань. Рішення екзаменаційної комісії щодо результатів комплексного іспиту, присвоєння студентам кваліфікації та видачі дипломів приймається шляхом відкритого голосування більшістю голосів на закритому засіданні комісії.

ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА КОМПЛЕСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. АНАЛІЗ РИНКІВ

- 1. Методологічні принципи аналізу ринку** – основні підходи, методи збору та аналізу даних, принципи сегментації, використання статистичних методів.
- 2. Макросередовище та мікросередовище в дослідженні ринку** – елементи макро- і мікросередовища, вплив глобалізації, SWOT-аналіз.
- 3. Інформаційні аспекти маркетингових досліджень** – джерела інформації, первинні та вторинні дані, методи збору, Big Data у маркетингу.
- 4. Дослідження ємності ринку та його сегментів** – методи оцінки, вивчення попиту та пропозиції, прогнозування змін.
- 5. Дослідження ринкової кон'юнктури** – основні економічні показники, аналіз трендів, методи прогнозування, ризики та невизначеність.
- 6. Дослідження конкурентного середовища** – рівень конкуренції, методи аналізу конкурентів, конкурентні стратегії, ринкові позиції.
- 7. Процес маркетингового дослідження** – етапи дослідження, методи збору та аналізу даних, методика Д. Аакера, практичні приклади.
- 8. Вивчення динаміки та стабільності ринку** – показники динаміки, фактори стабільності, вплив криз, методи аналізу тенденцій.
- 9. Структура та аналіз аграрних ринків** – основні сегменти, особливості ринку ресурсів, аграрної продукції та агросервісів.
- 10. Місце маркетингу в дослідженні ринку** – роль у бізнес-стратегіях, методи аналізу, маркетингові інструменти, взаємозв'язок із ринковою кон'юктурою.
- 11. Аналіз впливу членства України в СОТ та ЗВТ з ЄС** – особливості участі, наслідки для аграрного сектору, конкурентоспроможність, прогноз розвитку.

2. БІЗНЕС ПЛАНУВАННЯ

1. **Взаємозв'язок калькуляції маржинального доходу та виробничого планування** – визначення маржинального доходу, обчислення ефективності виробництва, вплив маржинального доходу на планування виробничих процесів.
2. **Типи та джерела даних в економічному аналізі** – класифікація даних, первинні та вторинні джерела, методи збору та обробки економічної інформації.
3. **Оптимізація виробничо-економічних показників підприємства за допомогою програмного планування I і II** – використання програмного планування для оптимізації витрат, розрахунків економічних показників, застосування оптимізаційних моделей.
4. **Робота з програмою виробничого планування MAX** – структура та функціональні можливості MAX, виконання завдань планування, моделювання виробничих процесів.
5. **Розрахунок системи показників для складання планів підприємства** – аналіз економічних показників, методи розрахунку, використання для формування фінансових та виробничих планів.
6. **Робота з програмою виробничого планування VER** – функції програми VER, аналіз витрат і прибутків, застосування для оптимізації виробничих процесів.
7. **Калькуляція показників рентабельності, стабільності та ліквідності підприємства за допомогою програмного пакету VER** – методи розрахунку рентабельності, ліквідності та стабільності, використання VER для фінансових прогнозів.

3. ЕКОНОМІКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

1. **Класифікація країн у світовій економіці** – критерії класифікації, економічні та соціальні характеристики, розподіл країн за рівнем розвитку, категорії країн за індексами добробуту.
2. **Інтеграційні та глобалізаційні виміри світової економічної системи** – поняття глобалізації, регіональні економічні об'єднання, глобальні економічні процеси та їх вплив на країни, міжнародні економічні зв'язки.
3. **Типологічна структура країн світу** – типи економік, класифікація за рівнем індустріалізації, специфіка розвитку за секторами економіки, критерії типології країн.
4. **Регіонально-інтеграційна структура країн світу** – аналіз регіональних інтеграцій, економічні об'єднання, політична та економічна взаємодія країн у межах регіонів, формування інтеграційних угод.
5. **Особливості економічних стратегій розвинутих країн** – характеристики стійких економічних стратегій, інноваційні стратегії, роль технологій та знань у розвитку, макроекономічне управління.
6. **Особливості формування стратегій розвитку країн з транзитивної економіки** – перехід до ринкової економіки, роль приватизації та дерегуляції, економічні реформи в умовах трансформації, особливості структурних змін.
7. **Специфіка економічних стратегій країн, що розвиваються** – адаптація до глобальних тенденцій, економічне зростання та розвиток, проблеми бідності та нерівності, стратегічні інструменти для зростання.
8. **Стратегії макрорегіональних інтеграційних об'єднань** – підходи до інтеграції в межах макрорегіонів, вплив на глобальну економіку, основні інтеграційні ініціативи та їх ефективність.

9. **Міжнародні економічні зв'язки України** – торговельні відносини, економічні угоди, зовнішньоекономічна діяльність, інтеграційні процеси та міжнародне співробітництво України.
10. **Формування міжнародних стратегій економічного розвитку України в умовах сталого розвитку** – стратегічні напрямки сталого розвитку, роль екології в економічних стратегіях, економічні інновації та їх зв'язок з міжнародною політикою.

4. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. **Підприємство в ринковій економіці** – роль підприємства в ринковій економіці, типи підприємств, особливості функціонування підприємств у ринкових умовах, взаємодія підприємств з іншими суб'єктами ринку.
2. **Планування діяльності підприємства** – стратегії та тактики планування, короткострокове та довгострокове планування, процеси бюджетування та прогнозування, організація та контроль виконання планів.
3. **Виробнича потужність** – визначення та класифікація виробничих потужностей, ефективність використання потужностей, фактори, що впливають на виробничу потужність підприємства.
4. **Персонал підприємства** – управління персоналом, підбір і набір кадрів, мотивація та навчання працівників, оцінка ефективності праці, культура та мораль на підприємстві.
5. **Майнові активи підприємства** – класифікація майнових активів, роль матеріальних та нематеріальних активів, їх облік і оцінка, управління активами на підприємстві.
6. **Фінансові ресурси підприємства** – джерела фінансових ресурсів, роль власних і позикових коштів, ефективне використання фінансових ресурсів, планування та контроль фінансових потоків.

7. **Інвестиційні ресурси** – види інвестицій, залучення інвестиційних ресурсів, стратегія інвестування, оцінка ефективності інвестицій, ризику та можливості.
8. **Інноваційна діяльність** – значення інновацій для розвитку підприємства, управління інноваційними процесами, роль НДДКР, впровадження нових технологій та продукції.
9. **Витрати підприємства та собівартість продукції** – класифікація витрат, визначення собівартості, вплив витрат на ціноутворення, методи скорочення витрат і підвищення ефективності виробництва.
10. **Ціноутворення на продукцію** – методи ціноутворення, фактори, що впливають на ціни, стратегії ціноутворення, ціна та конкуренція, вплив попиту і пропозиції.
11. **Фінансовоекономічні результати діяльності підприємства** – аналіз фінансових результатів, показники прибутковості, ефективність використання ресурсів, оцінка досягнень підприємства.
12. **Економічна ефективність діяльності підприємства** – методи оцінки економічної ефективності, порівняння витрат і доходів, результати економічних досліджень, підвищення ефективності через оптимізацію процесів.
13. **Фінансовомайновий стан підприємства та методи його оцінки** – фінансовий аналіз підприємства, методи оцінки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості підприємства.
14. **Конкурентоспроможність продукції та підприємства** – фактори конкурентоспроможності, стратегія підвищення конкурентоспроможності, оцінка конкурентного середовища.
15. **Економічна безпека підприємства** – управління ризиками, захист активів підприємства, методи забезпечення економічної безпеки, інформаційна та фінансова безпека підприємства.

5. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

- 1. Економічний аналіз в системі управління підприємством** – роль економічного аналізу в управлінні підприємством, основні методи та інструменти, застосування для прийняття управлінських рішень, інтеграція з іншими функціями управління.
- 2. Класифікаційні економічного аналізу** – види економічного аналізу, внутрішній та зовнішній аналіз, стратегічний та оперативний аналіз, класифікація за об'єктами та методами.
- 3. Методичні основи економічного аналізу та його інформаційне забезпечення** – методи проведення економічного аналізу, джерела інформації, обробка та аналіз даних, система інформаційного забезпечення.
- 4. Теоретичні основи факторного аналізу** – теоретичні засади факторного аналізу, визначення факторів, методи факторного аналізу, застосування для вивчення змін в економічних показниках.
- 5. Способи вимірювання впливу факторів в детермінованому аналізі** – детермінований аналіз, методи вимірювання впливу факторів, застосування математичних моделей, аналіз взаємозв'язків між змінними.
- 6. Аналіз оборотних активів** – характеристика оборотних активів, методи оцінки ефективності використання, управління ліквідністю та фінансовими потоками.
- 7. Аналіз земельних ресурсів** – оцінка земельних ресурсів, фактори, що впливають на ефективність їх використання, методи аналізу продуктивності земель, економічна оцінка землекористування.
- 8. Аналіз основних засобів** – оцінка стану основних засобів, методи амортизації, ефективність використання, вплив на виробничу потужність підприємства.

9. **Аналіз трудових ресурсів** – оцінка чисельності та кваліфікації працівників, ефективність використання трудових ресурсів, продуктивність праці, рівень зайнятості.
10. **Аналіз виробництва продукції рослинництва** – обсяг та структура виробництва, аналіз використання ресурсів, фактори, що впливають на врожайність, ефективність технологій.
11. **Аналіз виробництва продукції тваринництва** – аналіз виробничих процесів у тваринництві, ефективність годівлі та розведення, виробництво молока, м'яса та інших продуктів.
12. **Аналіз собівартості виробництва с.-г. продукції** – структурування собівартості, фактори впливу на собівартість, методи зниження витрат, аналіз ефективності виробництва.
13. **Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства** – аналіз доходів і витрат, визначення прибутковості, методи оцінки фінансових результатів, ключові показники ефективності.
14. **Аналіз фінансового стану підприємства** – оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, аналіз фінансових показників, побудова фінансових моделей для прогнозування.

6. ЕКОНОМІКС

Мікроекономіка

1. **Предмет і метод мікроекономіки** — основні завдання мікроекономіки, методи аналізу, роль ринків і суб'єктів економіки.
2. **Попит, пропозиція та їх взаємодія** — фактори, що впливають на попит і пропозицію, ринкова рівновага, зміни та зсуви кривих.
3. **Еластичність попиту і пропозиції** — види еластичності (цінова, перехресна, за доходом), коефіцієнти та їх інтерпретація.
4. **Теорія поведінки споживача** — корисність, бюджетне обмеження, вибір споживача, криві байдужості та оптимізація.

5. **Індивідуальний і ринковий попит** — формування індивідуального попиту, агрегування до ринкового попиту, фактори впливу.
6. **Теорія фірми: мікроекономічна модель фірми** — цілі фірми, виробнича функція, максимізація прибутку.
7. **Теорія фірми: витрати** — види витрат (постійні, змінні, середні, граничні), короткострокові та довгострокові витрати.
8. **Ринок досконалої конкуренції** — характеристики, рівновага фірми та галузі, економічний прибуток і його зникнення в довгостроковій перспективі.
9. **Монопольний ринок** — причини виникнення монополій, ціноутворення, економічні наслідки, державне регулювання монополій.
10. **Олігополія та монополістична конкуренція** — ознаки ринків, моделі поведінки фірм (модель Курно, цінове лідерство), конкуренція через диференціацію продукту.
11. **Ринок праці** — попит і пропозиція на працю, рівновага на ринку праці, зарплата та безробіття.
12. **Ринок капіталу. Ринок землі** — попит на капітал і землю, процентна ставка, рента, інвестиції.

Макроекономіка.

1. **Предмет, метод та функції макроекономіки** — макроекономічні цілі, об'єкти вивчення, методи аналізу (моделювання, агрегування).
2. **Основні макроекономічні показники** — ВВП, ВНД, національний дохід, індекси цін, рівень зайнятості.
3. **Макроекономічна нестабільність: ділові цикли** — фази циклу (підйом, пік, спад, депресія), причини економічних коливань.
4. **Безробіття та політика зайнятості** — види безробіття (фрикційне, структурне, циклічне), природний рівень безробіття, державна політика.

5. **Інфляція та антиінфляційна політика** — види інфляції (попиту, витрат), наслідки, методи боротьби (монетарні, фінансові заходи).
6. **Базова модель сукупного попиту та сукупної пропозиції** — фактори, що впливають на AD та AS, короткострокова та довгострокова рівновага.
7. **Класична модель макrorівноваги** — саморегулювання економіки, повна зайнятість, гнучкість цін і зарплат.
8. **Кейнсіанська модель макrorівноваги** — нестабільність попиту, роль держави, мультиплікатор інвестицій.
9. **Бюджетно-податкова політика та управління державним боргом** — види податків, бюджетний дефіцит, державний борг і його наслідки.
10. **Грошова система та грошово-кредитна політика** — функції грошей, центральний банк, інструменти монетарної політики (облікова ставка, операції на відкритому ринку).
11. **Макроекономічна рівновага на товарному та грошовому ринках. Модель IS-LM** — крива IS (рівновага на товарному ринку), крива LM (рівновага на грошовому ринку), вплив політики на рівновагу.
12. **Теорія економічного зростання** — екстенсивний та інтенсивний типи зростання, фактори довгострокового розвитку.
13. **Модель економічного зростання Р. Солоу** — нагромадження капіталу, технологічний прогрес, ефект зменшення граничної продуктивності капіталу.

7. ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ

1. **Економічна сутність і значення ризиків** — визначення економічного ризику, його вплив на підприємства, фактори, що сприяють виникненню ризиків, значення ризиків у стратегічному управлінні.
2. **Характеристика економічного ризику** — види економічних ризиків, фактори, що визначають рівень ризику, характеристика ризиків за ступенем невизначеності та потенційного збитку.

3. **Класифікація ризиків** – класифікація за типами (фінансові, операційні, ринкові тощо), за джерелами виникнення, за впливом на діяльність підприємства, за часовими параметрами.
4. **Якісне оцінювання економічних ризиків** – методи і підходи до якісної оцінки ризиків, інтерв'ю з експертами, SWOT-аналіз, оцінка впливу ризиків на бізнес.
5. **Кількісне оцінювання економічних ризиків** – статистичні методи оцінки ризиків, використання ймовірнісних моделей, аналіз варіацій і коливань, методи прогнозування.
6. **Критерії прийняття рішень в умовах ризику** – критерії для прийняття рішень, теорія очікуваної корисності, аналіз альтернатив за умов невизначеності, інструменти для оцінки ризиків.
7. **Концепція ризик-менеджменту та її основні поняття** – основні принципи ризик-менеджменту, етапи управління ризиками, роль прогнозування та планування у зниженні ризиків.
8. **Міжнародні стандарти ризик-менеджменту** – ISO 31000, COSO, міжнародні підходи до управління ризиками, стандарти оцінки та зниження ризиків у різних галузях.
9. **Напрями і методи мінімізації економічних ризиків** – стратегічні та тактичні методи мінімізації ризиків, використання фінансових інструментів для хеджування, страхівка, диверсифікація.
10. **Теорія ігор в управлінні економічними ризиками** – застосування теорії ігор для аналізу ситуацій з конкурентами та партнерами, стратегічні рішення в умовах невизначеності, нульова сума та ігри з кооперацією.

8. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

1. **Предмет і структура міжнародної економіки** – основні компоненти міжнародної економіки, взаємодія країн у глобальній економічній системі, принципи міжнародних економічних відносин.

2. **Світове господарство як система** – структура світового господарства, роль міжнародних організацій, глобальні економічні процеси, вплив зовнішньої політики на економіку.
3. **Середовище міжнародних економічних відносин** – економічне, політичне і правове середовище міжнародних економічних відносин, міжнародні економічні організації та угоди.
4. **Концепції та теорії міжнародної торгівлі** – класичні та сучасні теорії міжнародної торгівлі, теорія порівняльних переваг, модель Хекшера-Оліна, нові підходи до міжнародної торгівлі.
5. **Міжнародна торгівля** – структура міжнародної торгівлі, основні товарні групи, ключові торгові партнери, глобальні торгові потоки, особливості торгівлі між розвиненими і розвиваючими країнами.
6. **Міжнародна торговельна політика** – стратегії та інструменти міжнародної торгової політики, протекціонізм, вільна торгівля, торгові бар'єри, митні тарифи та квоти.
7. **Міжнародна валютна система** – основи міжнародної валютної системи, валютні курси, роль Міжнародного валютного фонду, валютні резерви та глобальні валютні резерви.
8. **Міжнародний рух капіталу** – іноземні інвестиції, прямі та портфельні інвестиції, трансфер капіталу через глобальні фінансові ринки, роль міжнародних фінансових установ.
9. **Міжнародна трудова міграція** – фактори, що сприяють трудовій міграції, міжнародні угоди в сфері праці, вплив трудової міграції на ринки праці країн-реципієнтів і країн-експортерів.
10. **Міжнародний науково-технічний обмін** – інновації та науково-технічні розробки, обмін знаннями між країнами, вплив технологій на глобальну економіку, міжнародні наукові проекти.
11. **Міжнародна економічна інтеграція** – форми економічної інтеграції, від регіональних угод до глобальних об'єднань, роль інтеграційних блоків у міжнародній економіці.

- 12.Європейська економічна інтеграція** – історія та етапи європейської інтеграції, роль Європейського Союзу, внутрішній ринок, економічна та валютна інтеграція ЄС.
- 13.Платіжний баланс та міжнародні розрахунки** – концепція платіжного балансу, його складові, вплив зовнішньої торгівлі та інвестицій на платіжний баланс, міжнародні розрахунки та валюти.
- 14.Механізм регулювання міжнародної економічної взаємодії** – регулятори міжнародної економіки, міжнародні економічні організації (СВТ, СОТ), багатосторонні та двосторонні угоди, юридичні інструменти регулювання.
- 15.Глобалізація та економічний розвиток** – вплив глобалізації на економічне зростання, транснаціональні корпорації, розвиток нових ринків, глобальні фінансові та економічні кризи.
- 16.Вплив глобалізаційних процесів на розвиток світового сільського господарства** – міжнародна торгівля сільськогосподарською продукцією, зміни в сільському господарстві під впливом глобалізації, інвестиції у сільське господарство.
- 17.Міжнародні комерційні операції: суть, зміст та види** – основні види міжнародних комерційних операцій, особливості контрактів, механізм виконання міжнародних торгових угод.
- 18.Міжнародний договір купівлі-продажу** – основні положення міжнародного контракту, правила та умови укладання угоди, права та обов'язки сторін, юридична відповідальність.
- 19.Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС)** – що таке Інкотермс, основні правила Інкотермс, застосування Інкотермс у міжнародній торгівлі, вплив Інкотермс на обов'язки сторін.
- 20.Міжнародна комерційна діяльність України в сучасних умовах** – основні напрямки міжнародної комерційної діяльності України, торговельні партнери, вплив політичних та економічних факторів на зовнішню торгівлю.

9. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

- 1. Сутність і особливості міжнародної економічної діяльності України**
– основні напрямки міжнародної економічної діяльності, роль зовнішньої торгівлі, міжнародні економічні відносини України, фактори, що впливають на зовнішньоекономічну діяльність.
- 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій в Україні** – державні органи та їх роль, підприємства, банки, міжнародні організації, іноземні партнери, регіональні економічні об'єднання, підприємці та інвестори.
- 3. Експорт і імпорт товарів** – обсяг та структура зовнішньої торгівлі товарами, торговельні партнери, основні експортні та імпортні позиції, вплив торгових обмежень та митних тарифів.
- 4. Особливості міжнародної торгівлі послугами в Україні** – структура ринку послуг, експорт та імпорт послуг, роль ІТ, туризму, транспорту та фінансових послуг, міжнародні угоди та їх вплив на ринок послуг.
- 5. Міжнародні інвестиційні, валютно-кредитні відносини України** – залучення іноземних інвестицій, валютна політика, валютний курс, роль Міжнародного валютного фонду, кредити та позики міжнародних фінансових установ.
- 6. Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція**
– українські трудові мігранти, роль трудової міграції для економіки України, міжнародні угоди про працевлаштування, вплив трудової міграції на внутрішній ринок праці.
- 7. Регулювання міжнародної економічної діяльності України** – роль уряду та центральних органів, митне регулювання, правила та стандарти міжнародної торгівлі, міжнародні економічні угоди та їх виконання.
- 8. Особливості митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні**
– митна політика України, митні тарифи та квоти, митні процедури,

спрощення митного оформлення товарів, боротьба з контрабандою та порушеннями.

9. **Україна у світових інтеграційних процесах** – участь у міжнародних економічних організаціях, асоціація з ЄС, Зона вільної торгівлі, співпраця з міжнародними економічними та фінансовими структурами.
10. **Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва** – тенденції глобалізації, міжнародні економічні зв'язки, роль міжнародних організацій (ООН, Світова організація торгівлі), глобальні виклики для економік країн.

10. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА ЛОГІСТИКА

1. **Концептуальні підходи до формування системи міжнародних логістичних операцій** – основні теоретичні концепції логістики, принципи міжнародних логістичних операцій, інтеграція логістичних процесів на міжнародному рівні, ефективність логістичних стратегій у глобальному контексті.
2. **Організація та інфраструктурні особливості міжнародної логістики** – структура і роль міжнародної логістики, інфраструктура транспортних і складських систем, управління потоками товарів і послуг, інноваційні технології в міжнародній логістиці.
3. **Логістика виробництва та виробничих процесів на міжнародному ринку** – організація виробничих ланцюгів, управління ресурсами в міжнародному виробництві, роль логістики у оптимізації виробничих процесів на глобальних ринках.
4. **Логістика запасів та складська логістика на міжнародному ринку** – управління запасами, методи зберігання та транспортування товарів, складська інфраструктура на міжнародному рівні, оптимізація складських операцій.

5. **Ринок логістичних послуг на глобальному рівні** – структура ринку логістичних послуг, основні гравці на ринку, тенденції розвитку, вплив глобалізації на логістичні послуги, інновації в сфері логістики.
6. **Теоретичні засади становлення міжнародної торгівлі** – основні теорії міжнародної торгівлі, класичні і сучасні підходи до аналізу торгівлі, роль міжнародних організацій в розвитку торгівлі.
7. **Види міжнародної торгівлі та індикатори розвитку** – види торгівлі (товарна, послугова, міжфірмова), основні індикатори розвитку міжнародної торгівлі, аналіз торгових потоків та індикаторів глобальної торгівлі.
8. **Організаційно-методичні засади здійснення міжнародної торгівлі** – методи та стратегії організації міжнародної торгівлі, міжнародні торгові угоди, технічні стандарти та вимоги в торгівлі, логістичні методи здійснення міжнародної торгівлі.
9. **Регулювання міжнародної торгівлі** – міжнародні торгові правила, митні обмеження, квоти, антидемпінгові заходи, вплив міжнародних організацій на регулювання торгівлі.
10. **Міжнародна торгівля сировинними товарами, послугами, промисловими товарами та результатами інтелектуальної власності** – специфіка торгівлі різними видами товарів, особливості торгівлі послугами та інтелектуальною власністю, вплив інтелектуальної власності на міжнародну економіку.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів ек. спец. закл. освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред. С. Будаговської. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2003. 517 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник.: У 2 кн. Кн.
3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. За ред. С. Панчишина і П. Островерха. 4-те вид. випр. і допов. К: Знання, 2020. 723 с.
4. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник.: У 2кн. За ред. С. Панчишина і П Островерха. Кн. 2: Мікроекономіка. 4-те., випр. і доп. К: Знання, 2021. 437 с.
5. Базилевич В.Д. Мікроекономіка: підручник. К.: Знання, 2022. 679 с.
6. Гронтковська Г.Е. Макроекономіка: Навч.посібник./ Г.Е.Гронтковська, А.Ф Косік. К.:Центр учбової літератури, 2020. 672с.
7. Канцір І.А. Макро-мікроекономіка: від теорії до практики. Навч.посібник. Львів: «Новий світ», 2021. 443 с.
8. Мікроекономіка: курс лекцій та вправи: Навчальний посібник. 5-те вид., стереотипне. К., Знання. 2022. 211 с.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч.посіб./ А.Ф.Мельник, Т.Л.Желюк, В.Длугопольський, О.В.Панухник. К.: Знання, 2020. 699 с.
- 10.Основні макроекономічні показники/Державний комітет статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 11.Верховна Рада України www.portal.rada.gov.ua
- 12.Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
- 13.Міністерство фінансів www.minfin.gov.ua
- 14.Державна податкова служба України www.tax.gov.ua
- 15.Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua
- 16.Національний інститут стратегічних дослідженьwww.niss.gov.ua
- 17.Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua
- 18.Антимонопольний комітет України www.amc.gov.ua
- 19.Діброва А.Д., Байдала В.В., Мірзоева Т.В., Степасюк Л.М., Діброва Л.В., Чміль А.С.
- 20.Формування стратегії диверсифікації аграрного виробництва через поширення практики вирощування нішевих зернових культур. К.: «ЦП «КОМПРИНТ»», 2024. 320 с.
21. Економіко-математичні методи і моделі в галузі управління персоналом: навч. посіб. За заг. редакцією Л.В. Мазник. К. : Кафедра, 2019. 290 с.

22. Економіко-математичні методи та моделі у науково-дослідних роботах: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Є. Кузьміна. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 284 с.
23. Козьменко О.В. Економіко-математичні методи та моделі (економетрика): навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2023. 406 с.
24. Кузьмичов А. І. Економетрія. Моделювання засобами MS Excel: навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2019. 214 с.
25. Оптимізаційні методи та моделі в підприємницькій діяльності : Навч. посіб. / Л.О. Волонтир, Н.А. Потапова, І.М. Ушкаленко, І.А. Чіков, Вінницький національний аграрний університет. Вінниця : ВНАУ, 2020. 404 с.
26. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>
27. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/>
28. Офіційний сайт Євростату. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
29. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
30. Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО). URL: <http://www.fao.org/>
31. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/>
32. Присенко Г. В., Равікович Є.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2020. 378 с.
33. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО). URL: <http://www.fao.org/>
34. Руська Р. В. Економетрика: навч. посібник. Тернопіль: Тайп, 2021. 248 с.
35. Теоретичні основи кількісних методів моделювання та прогнозування економічних процесів. URL: http://bookss.co.ua/book_medoti-ekonomiko-statestichnihdoslidzhen_806/3_1.-teoretichn-osnovi-klksnih-metodv-modelyuvannya-taprognozuvannyaekonomichnih-procesv.
36. Флегантов Л.О. Математичне програмування: лекції. Полтава: ПДАУ, 2022. 96 с.
37. Якимова Л. П. Оптимізаційні методи та моделі : практикум в MS Excel : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 272 с.
38. Яровий А. А., Ваховська Л. М., Крилик Л. В. Математичні методи дослідження операцій. Лінійне програмування. Частина 1 : навчальний посібник Вінниця : ВНТУ, 2020. 86 с.

- 39.Амеліна А.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2019. 256 с.
40. Бутко М., Шкарлет С. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2020. 528 с.
41. Владіміров С. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К.:ЦНЛ. 2019. 256 с.
- 42.Горбач Л., Плотніков А. Міжнародні економічні відносини. К.: Кондор, 2017. 432с.
43. Гуткевич С.О., Корінько М.Д., Сафонов Ю.М. Міжнародна економіка: підруч. 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с. DOI: [https://doi.org/10.31548/economics14\(4\).2023.005](https://doi.org/10.31548/economics14(4).2023.005)
- 44.Діброва Л.В. Міжнародна економіка : навч. посібник. К. : ЦП «Компринт», 2017. 545 с.
- 45.Долаючи обмеження: засади адаптивних рішень та систем : колект. монографія / за ред. проф. А. Д. Діброви, В. Є. Андрієвського. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Ін-т розвитку адаптивних систем. Київ : 2020. 669 с.
- 46.Задоя А.О. , Тарасевич В.М. Міжнародна економіка: підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
- 47.Зінчук Т., Горбачова І., Ковальчук О. та ін. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 512 с.
- 48.Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка: підручник для ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 560 с.
- 49.Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. 9-те вид., стер. К. : Знання, 2019. 469 с.
- 50.А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Кудирко Л.П. Міжнародні економічні відносини : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 612 с.
51. Міжнародна економіка : підручник / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош; за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 532 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/e9e00ba4-f62f-4473-a957-6a849beacba3/content>
52. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка: навч. посіб. К.: Знання, 2015. 395с
53. Економіка підприємства. Підручник. Під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
54. Економіка підприємства. Навчальний посібник. За ред. проф. А.І. Яковлєва, доц. Ларки Л.С. Харків. НТУ «ХПІ», 2018. 516 с.

55. Економіка підприємства: навчальний посібник. О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська. Мелітополь. Люкс, 2020. 272 с.
56. Економіка підприємства: підручник. за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк. Вежа-Друк, 2021.
57. Міжнародна економічна діяльність України: підручник. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та інші. КНТЕУ. 2021. 704 с.
58. Митний Кодекс України: чинне законодавство станом на 13.0.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
59. Закон України «Про Кабінет Міністрів»: чинне законодавство станом на 27.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
60. Закону України «Про Національний банк»: чинне законодавство станом на 19.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
61. Закони України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: чинне законодавство станом на 13.02.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
62. Закон України «Про режим іноземного інвестування»: чинне законодавство станом на 01.02.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>.
63. Рибчук А.В., Ковенська О.А., Антофій Н.М. Економічний аналіз: теорія і практика : навч.-метод. посіб. Київ, 2020. 220 с.
64. Черниш С.С. Економічний аналіз. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 256 с
65. Крикавський Є. В. Логістика та управління ланцюгами поставок: навч. посіб Львів: Видавництво “Львівська політехніка”, 2020. 804 с. 8.
66. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко та ін.; керівник авт. Колективу і наук. ред. О.Г.Білорус. К.:КНЕУ 2021. 625 с.
67. Кононенко, Л. В. Трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки. Наука і техніка сьогодні. 2022. № 5 (5). С. 110-121.
68. Разінькова М. Ю. Міжнародний розвиток бізнесу: проблеми та шляхи їх вирішення. Економічний простір. 2019. № 151. С. 91-100.